

SLOVENSKI NAROD.

Izda se vsak dan, izven ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja nižanja cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Na Balkanu.

I.

Ravno jedno leto je minolo zdaj, ko je zboroval v Berlinu evropski kongres, in odločeval osodo pobalkanskim narodom. Po tridesetdnevem zborovanju razšel se je, in dal svetu svoje delo „berlinski dogovor“. Ta sad truda evropskih diplomatov je kazal sicer teh dobro voljo, evropski mir ohraniti in stvari na vztoku mirnim potem rešiti; ali uže tačas, ko smo zvedeli zadržaj berlinskega dogovora, rekli smo mi in vse novinarstvo razen onih oficijozov, kojim le hvalni psalmi tekó za vladne stvari iz njih peresa, da vseh 64 paragrafov berlinskega dogovora ne le da ne bo rešilo vztočnega vprašanja in razmer posamičnih pobalkanskih držav nasproti Turški ne uredilo stalno, nego da ima v sebi take določbe, iz katerih bode izvirala nov kal nemira. In denes po minolem jednem letu se to uresničuje.

Srbija, katero je priznal berlinski kongres neodvisno, a jej naložil tudi en kos turškega dolga, katerega bi ona morala plačati, podvrgla se je lojalno določbi berlinskega dogovora. Ali diplomatje, ki so krpali ta dogovor, so v tem zmotili in zaračunili se, ker so nadejali se, da bode bolnik turški, katerega so tako lahke roke prijemali, tudi ubogal, ter izvrševal njih nasvete. Ali temu nij hotelo biti tako; Turčija veda se je neprijateljsko zoper Srbijo in nehvaležno zoper evropske vlasti. Svoje agente je pošiljala mej Arnavte, ki so jih hujskali in naščuvali zoper Srbe, ki so zasedli po berlinskem dogovoru jim priznana ozemlja. Berlinski dogovor je bil uže z davna ratificiran od vlastij, ali Srbija je morala še dalje z

orožjem v roci braniti se napadov mohamedanske naščuvane golazni, ki je kradla, morila in požigala po srbskem ozemlju. Srbija obrnila se je na to takoj na pravega prouzročitelja taci dejanskih insultov, namreč Turčijo, ter zahtevala od nje odškodovanja. Turčija, katerej nij uže za njenega početka sveta nobena obljuba, nobeno pismo, prav po sleparsko, odškodnine če ne bo Srbom plačala, ne bo dobila od teh ni krajcarja za izplačanje ónega dela turškega dolga, katerega je berlinski dogovor ukazal Srbom Turčiji plačati. In kaj potem? Kaj bodo storile vlade, ki so podpisale berlinski dogovor, in kojih diplomatje so na kongresu pozabili na ta slučaj? Zahtevanje Srbov je popolnoma opravičeno, kakor je opravičena njih dolžitev, da turški agentje iz Carigrada so uzrok, da se mohamedanje ob srbskeji meji nijso še umirili.

Jako slabo pogodil je pa berlinski dogovor Rumuncem. Velevladi evropske so obljubile samo za ta slučaj priznati neodvisnost Rumunske, ako ta uvede ustavno jeduako pravno židovom z rumunskim narodom. To je pa Rumuncem življenjsko vprašanje. Kakor ubogo Galisko so potomci Izraela popolnem preplavili ter izsesali, tako, da je premnogo posestvo prešlo v židovske roke, baš tako zarili so se krivonosi po Rumuniji, akopram je bilo tam več ovir jim nastavljenih. Z določbo, da Rumunija mora dati judom jednako pravno v svoji deželi, je berlinski kongres Rumuncem nastavlil nož na vrat, kajti pri znanem uporabljevanji vseh razmer záse in pri brezvestnosti židov, bi Rumunija dobila samo velik proletarijat, in neodvisnost svojo bi predrago plačala. To so uvideli tudi narodni zastopniki v rumunskeji zbornici, ki so

vse vladne predloge, govoreče za jednako pravno judom, zavrgli, ministerstvo Bratianu vrgli, in se s tem naravnost v nasprotje postavili z berlinskim dogovorom. Oficijozni dunajski prigovarjajo Rumuncem, da morajo z možko besedo kot neodvisni državljani rešiti čast neodvisnej državi; ali to je smelo, še bolj smelo pak je to, da kljubuje knez Karel rumunskeji občnej narodoveji volji in se postavlja na stran judom. Izrazil se je, da hoče neodvisno, to je, po svoji volji vladati in na narod ne ozirati se, sicer pa je celo kazal na rumunsko armado. Vse je mogoče, ker je nemškega rodu in bi bojda njemu kakor Bismarku absolutizem bolje ugajal. In v tem moramo mi odobravati sklep rumunskega naroda, da si čuva svojo pravo neodvisnost. Velevladi evropske pak bodo naposled morale tudi uvideti, da točka 44 berlinskega ugovora ne odgovarja razmeram v Rumuniji.

Vshodnja Rumelija postavlja se bolj in bolj na svoje lastne noge. Vpliv Turške ne bo se mogel dolgo na površji držati, kar se je kazalo uže pri instalaciji kneza Vogoridesa. Sicer jo je berlinski dogovor postavil pod turško in evropsko jerobstvo s postavljenjem mejnarodne evropske komisije, v katerej so zastopniki vseh vlastij. Za vshodnjo Rumelijo pokazalo se bode to razmerje še dobro, kajti na pol samostalna bode razvila laglje svoje moči in se pripravila za združenje z neodvisno Bolgarjo-sestro. Mejnardna komisija je le nepotrebna marjoneta, kajti vzhodnje-rumeljskemu guverneru ne bo treba malo da nič ozirati se nanjo in se kaže, da zmuguje pri njem ruski vpliv. Torej samo malo časa, in tudi od te strani bo dobil berlinski dogovor luknjo.

Listek.

Emona.

„Archaeologische Studien. Von Alfons Müllner, k. k. Prof. und Conservator. Laibach. Druck von Kleinmayr & Bamberg. 1879. 8°, 342. Mit 7 Tafeln.“

Naš rojak, g. Müllner, Mariborski profesor, to svojo nedavno v svet poslano knjigo v predgovoru imenuje začétek véčjega dela. Sodé po tem, kar nam je g. pisatelj zdaj podaril, ne moremo tajiti želje, da bi on obétano delo res tudi srečno dovršil. „Emona“ kaže velikó učenost, bistroumno raziskávanje, s katerim se je g. Müllner trudil malo ne 15 lét, potujóč od tód do tamkaj po našej deželi, in vse to nam se podaje v zeló prijetnej pisavi, kakor da bi se človek zabavljál s kacam zamívo in mojsterski sestavljenim zgodovínskím romanom. Rekel bi, da nij lahko najti déla taci globoki misli, ki bi se vendar čítalo takó z láhka.

Müllnerjeve knjige prva naloga je, dokazati, da rimska Emona nij stala tu, kjer je zdaj Ljubljana, kakor je do tega časa za trdno mislil ves učeni svet, nego da je bila na „Igu“. Mi ne sézamo v sódbo o tej zeló težkej stvári starodavnih lét, a vendar se predržúmo izreči, da Müllnerjeva „Emona“ trohe svoje veljave ne izgubi, če njegovo misel učenáki tudi ovéržejo, in da v glavnih stvaréh nje céna nič ne poskoči, ako je ne bodo ovrgli, ker je iz te knjige kakor nova luč posjálá v mnogoletno raziskávanje rimskih starí po kranjskeji deželi, in tudi raznokák udarec je padel na keltomanske trdnjáve ozidje, kateremu je sodba pisana, da se razruši popréj ali poznéje. Mi, kar se nas tiče, želéh bi samó od g. Müllnerja slišati, kakó se njemu vidi o tem vprašanji, katerega se do zdaj nij doteknil še nikjer: ali se namreč pobeđonósi Rimljani prodrli od Aquileje na Ajdovščino, Hrášico in Vrhniko (Nauportum) ter od tód na kranjske ravníne;

ali so prišli od Istre po svoji césti na Javornik, Obloke in Golo v Izánsko nižávo, na katerej so se potlej ustanóvili? Ker se Terpo deva v Ložko dolíno a Metulum na Obloke, in ker zgodopisci pripovedujejo, da je tod razgrájal cesar Avgust, kateri je sploh v kranjsko deželo prvi prišel globokéje, ne bi li zatorej bilo misliti, da so Rimljani od te strani stopíli v ravníno? Če je takó, potem se nij čúdití ako so na Izánském vrhu vzdignili trdnjávo in okrog nje zalóžili tudi mesto; a če so prišli s Hrušice, ne kaže, da bi se izkušeni rimski narod z Vrhnike bil mogel obráti na Ig ter si ondukaj ustanoviti glavno selíšče, Sam g. Müllner Ljubljanci prisvájá tóliko cene, kákor je treba, in báš ta reka je z Vrhnike pot kazala do zdanje Ljubljane mésta, kateremu se Ig ne more primerjati, ni kar se tiče vójske léže, ni kar se tiče trgovínske prilíke. Zdí se nam, da se je zdaj pokazala živa potreba, kakor še nikoli popréj, tudi vsó Nótranjsko zemljo preiskati s táko trudolju-

Makedonski vstanek

je kakor iskra pod pepelom. Enkrat se govori, da je uže udušen, precej pa vstaške čete, ki se sem in tja zopet pokažejo, to oporekavajo temeljito. Naj v dokaz temu podamo tu turško poročilo iz Makedonije o vstanku tam doli:

„V Küstendjilu je revolucionarni komitet sestojel iz osem članov, ki stoji v zvezi s komiteti v Filipoplu in drugih bolgarskih in vzhodno-rumelijskih mestih. Predsednik temu komitetu je nadbiskup Ueskibski, ki si je postavil za nalog, da pridobi po posredovanju seljske duhovščine za upor tudi prebivalstvo ob mejah. Vodje te agitacije navdušujejo ljudstvo, da se mora z uporabljenjem vseh svojih zadnjih moči otresti turškega jarma. Okolo Küstendjila je zdaj zbranih okoli 7000 prostovoljcev, kojim na čelu stoji Rus, major Aleksandrov, ki je prej služil v srbski armadi. Ti vstaši, jedro bodoče uporniške armade makedonske, vadijo se v orožju vsak dan po pet ur, nima jo osobite vojaške obleke, ampak nosijo samo kapice od črne janjčje kože, na katerej je prišit križ nad polumesecem. Zastave nima jo običajne bolgarske, nego četiribojnico z napisom, na belem oddelu: „Rusija, naša rešiteljica“, na zelenem: „Bolgarija“, na rdečem: „Avtonomija Trakije“, in na črnem: „Nesrečna Makedonija“. Vstaši nameravajo kolikor mogoče veliko število prostovoljcev zbrati, ter vojaško izuriti, potem pa operirati proti Ueskibu in Bitolji in s tem udariti naposled v srce Makedonije. Nadbiskupa Ueskibskega določili so vodje imenovati glavnemu guvernerju zapadnega dela Makedonije. Komitetu je obljubilo tudi več grških vasi, da se udeležijo upora. Okraj Vijanički, kojega jeden kos je zdaj pri Bolgarskeji, a drugi je ostal pri Makedoniji, je popolnem oborožen. Oci del, ki je ostal pod turško vlado in ki šteje 18 vasi, poslal je ženske in otroke na Bolgarsko pod varstvo duhovenstva. Sploh pak se duhovenstvo dejansko udeležuje teh in jednacij pripravi za upor. Bivši eksarh Antimos, zdani nadbiskup Vidinski, je telegrafiral komitetu v Küstendjil, da se hoče postaviti na čelo 600 prostovoljcev, katere je nabral v svojem okraju. Nadbiskup Ohridski, ki je prišel navlašč za to v Filipopelj, da se dogovori z vstaškimi vodji, in biskup Ueskibski bosta tudi vodila osobno svoje čete. Vojno bolnico z vsemi po-

trebščinami napravili so v Küstendjilu z novci, katere jim je priposlal moskovski komitet. 30.000 Martinijskih in Sayderskih pušk, ki so jih našli še v Vidinu, je pripravljenih, da se jih bode razdelilo med makedonske vstaše, kadar se bode vnel upor.“

To izvestje je uže nekoliko zastarelo, ali to nikakor ne vpliva na stvar. Saj se je minoli teden telegrafiralo po svetu kar z lepa, ne da bi se bilo prej kaj govorilo o tem da se vnel se vstanek v Razgradu, kar kaže, da vodje makedonskega vstanka dočakujejo samo ugodnega trenutka, da bodo planili nad Turka.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. julija.

Na Dunaju je bil minolo nedeljo skupni **ministerski** svet, kateremu je predsedoval sam cesar. Navzočna sta bila ogerška ministar Tisza in Szapary. Posvetovalo se je o dalnjem zidanju železnice v Bosni, t. j. od Zenice do Sarajeva. V ponedeljek pa je nastopil finančni minister Pretis svoj odpust za več tednov; zastopal ga bode Stremayr.

V **Bukovini** je bil predvčeranjem voljen za poslanca v državni zbor tudi deželobrambovski minister Horst.

„Pester Lloyd“ je prinesel v soboto o **Bosni** članek, v katerem pripoveduje, da je tam doli vse nezadovoljno. Ta članek je baje na Dunaji vznemiril. Pa zakaj, saj „P. L.“ nič novega ne pové. Slovanski listi so uže zdavnaj svetovali, da bi se moralo od strani naše monarhije tam doli vse drugače vladati nego se vlada dozdaj, namreč narodno in primerno ljudstvu.

Vnanje države.

Ker je prejšnji **srbski** vojni minister in artilerijski polkovnik iz Belgrada poslan v Sofijo k bolgarskemu knezu za diplomatičnega agenta, sodi se, da je to za tega delj, ker hoče Srbija z Bolgarijo stopiti v vojaško zvezo ali konvencijo.

Rusija je turškeji vladi naznanila, da so ruski vojaki pričeli podirati podunavske tvrđnjave, vse drugo pa da bode knez bolgarski odredil.

Glavni guverner **vzhodnje Rumelije** knez Vogorides je dobil od poveljnika ruske okupacijske armade zagotovilo, da bode ruska armada do 26. t. m. dospela do postaj, kjer se bode v ladje vkrcala, in da 1. avgusta ne bo noben ruski vojak več na rumelijskih tleh.

Kakor turški „Vakit“ poroča, so vodje **albanske lige** odpotovali iz Prizrena v Carigrad. Glavnega albanskega agitatorja, muf-tija v Tašliži, so vjeli in 20. t. m. pripeljali v Carigrad.

Kakor „P. C.“ poroča iz **Carigrada**, sta šla poslanika francoski in angleški na porto, in tam oddala sultanu enako in ostro noto o egiptovskem vprašanju. V tej noti se zahteva od turške, da mora izpolniti svoje dolžnosti in zadržaj investiturnega fermana za podkralja egiptovskega vladi francoskeji in angleškeji v treh dneh prej naznaniti, predno da se objavi. Ako turška vlada tega ne stori v odločenem obroku, do jutri (vtorka 22. t. m.) potem naj si ona sama pripiše resne posledice, ki bodo iz tega izšli. Nekateri krogi v Carigradu trdijo, da hosti Francoska in Angleška proglasili Egipt neodvisnim, če bode ostala ta nota brez vspeha.

Zastopnik turški za Bolgarsko Pertev Effendi je šel vtorek v Sofijo, ter bode knezu Aleksandru oddal investiturni berat.

Najnovejši telegram 22. t. m. poroča: Karatheodory je včeraj zapadnim velevladnim polu-uradno dal tekst investiturnega fermana za novega khediva.

Grški vračanje na vse zadnje še ne bode mirnim potem rešeno. Turčija je zopet poslala v Volo 5000 mož pod poveljstvom Nešad paše, a 21. t. m. odšlo je tja uže 500 mož konjice. Tudi Albanci stopajo zopet na noge, ter še bolj strogo protestujejo zoper odstopljenje južnega Epira Grškeji. Poroča se tudi iz Aten, da je nastopila tam ministerska kriza. Vodje opozicije, Trikupis in Zaimis sta v denasnjej seji zbornice stavila baje predlog, naj zbornica izreče vladi nezaupnico. Ostavko voj-nega ministra Grivasa je kralj sprejel.

Najnovejši telegram 22. t. m. rez uže poroča iz Aten: Vse ministerstvo je dalo svojo ostavko.

Zavratna potuhnenost **Angležev** Rurom nasproti se zopet v Aziji pokazuje. Ruski general Lazarev je šel z večjo rusko vojsko iz Kavkaza v Transkaspijo proti Mervu, da bi tam mej roparskimi rodovi red naredil. Pa Rusi so našli v bojih z divjimi a ubožimi Turkomani, da imajo ti vseskozi nainovšeje angleške puške, katerih kupiti niso mogli, nima jo za kaj. Torej je dokazano, da jih jim je Anglija darovala zoper Ruše. Ruska vlada bode v Londonu zaradi tega interpelirala.

Kakor „Times“ poročajo, je internacio-nalna telegrafna konferenca v Londonu skle-nila, le angleško, francosko, nemško, italijan-sko, hollandsko špansko portugalsko in latinsko dopuščati kot jezike depeš. — To je evropsko razžaljenje Slovanstva, zlasti Rusije!

Iz **Pariza** se javlja: Legitimisti v Avi-gnonu so na Henrikov dan škandalne nemire delali, metali razpokljive bombe in razbili neko štatuo republike, ki je bila last privatnega človeka. — Škoda, da „Slov. Narod“ v Ljubljani izhaja, tako daleč proč, drugače bi Dož-man-Lulu v „Tagbl.“ prec rekel, da smo mi krivi teh ekscesov.

bivo bistroumnostjo, kakeršnej še nad g. Müllnerjem res čudimo. —

Iz „Aquiline“, kakor pisateli po rimski imenuje belo Ljubljano, ter iz „Emone“, zdanjega Iga, — iz tega osrčlja se knjiga potlej obrača na vse strani po cestah in gradiščih, ki nam po naših tleh kažejo sled mogočnih stopinj rimskih nog, ter vedno je pisatelju na umu, poudarjati in znanstveno zabelézati, kar je iz rimske dobe slovenskih krajevnih imén do denasnje dné ostalo po kranjskeji zemlji: Hrušica — ad Pirum, Logatec — Longaticum, Rodák — Runictes itd. Sploh se g. Müllner v tujem obrazi kaže poštenega domovínca, in tudi zato smo njegove knjige veseli, ter jo v živo priporočamo vsem izobraženim Slovenom. Nje cena je 3 gld. 50 kr.; a délo ima 342 stranj na trdem papirji z lepim tiskom, in vrhu tega nam na priloženih razkazih (tabélah) podaje: a) nekaj Peutingerjevega zemlječrta, kolikor se namreč tiče naše dežele; b) črtež rimske Aquiline (zdanje Ljubljane); c) na štirih razkazih

napise rimskih kámenov, ki jih je bilo treba nalašč rezati na Dunaji zaradi posebnih písmen in známenj, kakeršnih néma nobena tiskaršica; d) naposled devét podob starih izkopanj ljubljanskega barja.

Uže poprej smo povédali, da se ne bi drznili, o tej knjigi izreči sodbe, in ako bi jo mogli pisati, bilo bi o njej mnogo mnogo obširneje govoriti; zato jo Sloveanom samó ozna-njamo, ker se v naše prevelíko čudo še nihče drug nij oglašil, in mimo gredé smo dostavili, kod je po našej misli morebiti zdaj treba naj-prvo iskati póta od R ma do nekdanje Emone; a g. Müllnerju želimo zdravja in veselja v na-predek tega pósla, ki je vedno še zelo težak, a tudi zelo važen, posebno, kar se tiče naše starodavne zgodovine.

—n—

Emerencija.

Milostna! V zadnjem prijaznem pismu me vprašate, kako je z mojo ljubeznijo, in pikro pristavljate, da sem morda tudi jaz stopil v vrsto nezvestih mož.

Da, milostna kmalu bi dejal, da nočem govoriti o tem, kajti prav živo se še spominjam, kako ste vi deli svoj beli prstek na ustne in mi hoteli pokazati, da nehotete govoriti, če sem vas vprašal po epizodah iz vašega življenja. Trdovratni ste bili, milostna, in nič, prav nič mi niste hoteli povedati o svojih čestilcih. Kmalu, da bi tudi jaz del pečat na usta in dejal, da nečem govoriti o tem; a ker vidim, da vas zanima — to je ženska radovednost, milostna — povedati vam hočem vse, prav vse.

Milostna, spominjajte se še gotovo ónega dne, ko sva sedela v Bledu poleg jezera. Večerni mrak je uže objel prijazno dolino in iz daljave se je glasila pesen pastirja, ki je gnal mukajočo čredo domu. Hladno je uže bilo, midva pa se vendar njsva umeknila hladu, ker sva imela žive pogovore, govorila sva o zvestobi. Takrat ste trdili milostna, gotovo se še spominjate, kako ste odločno trdili, da se nezvestoba nahaja le med moškim spolom, ali vsaj, pristavili ste resno, so možje vzrok

Nemški cesar Vilhelm je 22. t. m. prišel v Gostin (Gastein) v kopel.

Dopisi.

Iz Celja 20. julija. [Izvir. dop.] Naši nemčurji so se pretečeno soboto zbrali v kazini, da so še enkrat zmago Foreggerjevo slavili. Bilo jih je od 30 do 40 skupaj ter so otrobe vezali. Tudi stari Pesarič je moral govoriti in naglašati, da tu v kazini je „inteligencija“ zbrana. Bog ve ali je res tudi sam sebi mislil, ali ne. Zakaj nij še „kapitla“ zraven omenil, to bode uže on dobro vedel.

Potem so šli Celjani v nedeljo na Laško, da so tam se Tibru, Drolcu, Amonu, Larišu — hvalo v nekej pesmi peli, v katerej so Slovence in Berkse žalili, in so popevali da nam je „vlada“ do zmaga hotela pomagati, pa je propala vlada. To so čudni patroni. Kadar jih vlada odločno ne podpira pri volitvah, kakor pesterna male otroke — ki se hoditi uče, temuč se toliko neutralno obnaša, da uradniki glasujejo kakor hoté, potlej pa zavpijejo, da imamo vladno podporo! Ko bi vlada le res povsod tako neutralna bila, da bi uradniki proti nam ne glasovali, bi nemškutarji uže videli, vse drugače bi bilo šlo! Kako nesramno ti nemčurji v svojej ubogej „Cillier Zeitung“ nas napadajo, da smo „Rusi“, da „Slovenski Narod“ dobiva dopise iz ruskih krogov — o rabeljnih in drugih smešnostih. Kdaj je še kateri Slovan pisal ali govoril, da če mi v Avstriji nijsmo gospodarji da rajši svinčene podplate odvežemo in gremo na Rusko, kakor so Nemci i nemčurji v javnih parlamentih govorili? Veleizdajalci so tisti Nemci mej nami, ki za Prusijo delajo. Mi zahtevamo samo enake narodne pravice, katere nam postava določuje. Pa uže bedasto upijejo — ti skrivni prusijani in veliko-nemci — da hočemo „kulturo“ uničiti in „reakcijo“ na vlado poklicati. Mi smo uže večkrat rekli, da ne vemo ali so ti Nemci tako neumni, da to res sami verjemó, kar o nas tako bedastega pišejo, ali pa so tako hučobni!

Vidi se vedno bolj, kako lahko bi mi bili v mestnej skupini zmagali — če bi ne bili tudi Efijsalta dobili — šest let nam bo Freimaurer Foregger in opatovo Wretschkoto vo katoliško (?) lojtro v državnem zboru nasprotoval. Po teh šestih letih bomo pa mi Foreggerja z opatovo Wretschkoto vo lojtro vred po tleh vrgli, kakor so kranjski Slo-

venci Dežmana z njegovimi grabljami, da smo tudi mi Slovenci v Celji slišali in si od veselja kupico vina izpraznili na propad vseh renegatov!

Iz Kropo 19. julija. [Izv. dop.] Dopisniku v „Ljub. Ztg.“ stran 1177. 1185. kateri tudi našo Kropo opisuje, naj bode povedano, da naj se ne vtika v krajepisje ónih krajev, kateri mu nijso čisto nič znani, kajti če on navaja, da so pri nas hiše vse črne, je to laž; in ako so nekatere, nijso še vse; in ako bi tudi res vse bile, nij zameriti, in se najmenj spodobi, da uradni deželni list, ki na deželne davkovske stroške živi, na nas zabavlja, ker vsak vé, kako je pri fužinah, kjer se z ogljem pečemo.

Dopisnik pové tudi, da je pri nas 1600 prebivalcev. Kdo mu je to pravil? Pri nas je vsacemu znano, da nas je samo 1148. Ker pa naše slabo stanje popisuje, je nekoliko opravičeno; da bi bilo vse pa v tako grozno slabem stanju, kakor dopisnik pravi, spet nij res. Se ve da nij tako kakor bi si želeli. Delavci ne zaslužijo toliko, kakor pred več leti, ko je bila še kupčija z železnino bolj živa; to je na povsod pri izdelovanji železnine, ne le v Kropi; dokaz temu, ker so večji fužinarji v nič prišli; v Kropi se pa izdeluje še skoro ravno toliko železa, kot pred 200 leti, gotovo pa bi se ga še več, ako bi bile razmere zavoljo oglja iz Jélovica od strani gozdarije ugodnejše, ker bi se potlej še več lahko delalo železa.

V tem naj bi se nemški oficjioznas pri svojih patronih za nas potegnil, če ima res kaj srca za naše kraje! Upajmo, da se nam bo v prihodnje tudi tu na bolje obrnilo. To je znano, da vsaka nova naredba kaj starega podere in uniči. Tako je tudi tukaj ustanovljenje valovnice (walzwerk) leta 1876 uničilo stare cajnarice, katere so ob svojem času bile visoko v ceni, ali v tem se more le napredek videti, ker se bolje, ličneje blago izdeluje kot se je poprej. Naj bo gospodu dopisniku v nemško „Ljubacherico“ povedano, da se nij nadejati, da bi kroparska fužinarija še tako hitro v nič prišla, ker tukaj se le z varčnim gospodarstvom more drugim večjim fužinarijam konkurencija držati, in ker se ne potrebuje uradnikov ker to vse sami deležniki opravljajo. To se ve, da so družbe, katerih uradniki vedno le to željo imajo, kako bi mogli še Kropensko fužinarstvo zadušiti. Še so

mi predobro v spominu besede gozdarja, kateri je bil več let v službi na Javorniku in Bohinji, ko sem mu povedal, da kranjska družba prekupe ogle: „ali tudi na ta način vas hočejo zatirati?“ Svetovano naj bode še koncem nemškemu dopisniku uradnega ljubljanskega lista, da kadar pride starinske reči tu sem kupovat, katerih se še več dobi, naj posestnikom vsaj toliko obliubi plače, posebno za starinske „kostne“, kakor so za drva v kurjavo vredni, želeti bi pa bilo, da bi Kropo kak domač tourist natančno opisal.

Domače stvari.

— („Slovenski Narod“) je bil včeraj od c. kr. drž. pravdnika spet **konfisciran**, in sicer zaradi necega malega dopisa iz Prezida, ki se toži, da neka pošta nij v redu!

— (Janežičeva slovenska slovnica) s hrestomatijo ali berilom vred se tiska v Celovci v novem natisu. Popravljanje je — kakor smo slišali — prevzel tamošnji slovenski profesor dr. Šket. Upajmo, da bodo tudi zastarelosti uže potrebljene. Pri tej priliki si ne moremo kaj, da ne bi občne želje izrekli, da bi uže enkrat óni naš filolog, ki je najbolj za tako delo sposoben in poklican, namreč gosp. Levstik, izdal tolikanj potrebno kritično slovensko slovnico.

— (Odlikovanje) Cesar je dal višjemu finančnemu svetovalcu in finančnemu direktorju v Ljubljani, g. Alojziju Christu, brez takse naslov in značaj dvornega svetovalca. — G. Christ nij še dolgo v Ljubljani, a si je pridobil s svojo pravičnostjo in nepristranostjo občno spoštovanje v vseh krogih.

— (Letno poročilo II. mestne peterorazredne ljudske šole v Ljubljani) za minolo šolsko leto kaže, da je početkom šolskega leta vstopilo 601 otrok, mej letom pak 34; izstopilo jih je 54, umrli so 3. V obrtskeje k tej šoli pripadajočeje šoli je bilo koncem leta 129 učencev. Na ekskurendnej šoli 83. Po narodnosti je bilo skupaj 830 Slovencev, 44 Nemcev (?) Napredek je bil obče sreden. Šolnine je plačevalo 149 učencev. Učiteljev je na tej šoli bilo 9. Kako se je podučevalo iz posamnih predmetov, poročilo ne pove, ali po njem sodimo, da slovenščina na tej šoli nij bila prva, kakor zahteva pedagogika. Imena učencev so prava kranjska kolobocija. V obče je poročilo jako pomanj-

ženske nezvestobe. Rdečica vam je zalila lice v navdušenosti in mala jezica se vam je brala na ustnah, ker ste imeli pred soboj takega trdovratneža; jaz namreč sem trdil, da je več nezvestobe mej ženskim spolom, kakor moškim. Naposled pa sva si podala roke in se zjedidila v mislih, da je nezvestoba na obeh straneh. In govorila sva dalje o samoumoru zaradi ljubezni. Smelo ste takrat trdili, milostna, — in jaz sem vam priznaval, ker takrat nijsem še poznal življenja — smelo ste trdili, da je norec, kdor si vzame življenje zaradi nezvestobe. „Gujiloba človeštva se najboljše pozna na tem, da —“

„Hladno je, milostna“, zaslišal se je glas Emerencije z balkona. Šla sva v sobo in dalje nijsva govorila o samoumoru zaradi ljubezni.

Takrat pa smo živeli vesele dneve v Bledu. Hitro je potekel čas. Vi ste se vrnili v L., jaz sem šel v Beč nadaljevat študije na vseučilišči in Emerencija ostala je še nekaj časa v Bledu. Pozneje dobil sem pismo, da

je s svojim očetom v mestu C. Tako čudno kratko in suho je bilo to pismo in bilo je — zadnje. Od takrat nijsem nič, prav nič več zvedel od nje, dokler naju nij pripeljala osoda vkup. —

Bilo je jesenskega jutra. Po noči nijsem mogel spati, nekako tesno mi je bilo v sobi, hitel sem zjutraj na prosto, da bi si ohladil vroče čelo in nekoliko razvedril, ker težila mi je srce čudna tesnoba. Šel sem v mestni park. Hladan veter česal je zelene glave smrekam in iz las so se vsipali srebrni biseri; vrabci so veselo žgoleli in njihova jutranja molitev se je družila s šumenjem vodometa in hitela proti nebu.

Hodil sem po parku kot hodi dete, ki se je zgubilo po gozdu. Šel sem okolo tolmunca, kjer so se vozili beli labodje in krivili tako ošabno dolge vratove, — kar mi pride nasproti ona, ona — Emerencija.

Lehno se je držala za roko mlademu gospodu in pripovedovala mu je nekaj prav

skrivnostno. Šla je mimo mene, pogledala me po strani, tako zaničljivo je vrtela svoje oči in krčile so se jej ustne kot bi hotela dejati: Revež!

Da, da, revež, in kakošen revež!

Odšla je dalje se svojim mladim gospodom.

Takrat, gospa milostna, pa je zavrelo v meni in sklenil sem v svojem srci maščevanje. Šel sem, gospa milostna, v prodajalnico, kjer so imeli tobakire, vaze, nože, vilice in enake reči na prodaj; jaz pa si nijsem kupil takih rečij, kupil si samokres, kuglo in smodnik.

In takrat mi je priklopela jeza do vrha in čaša bridkosti je bila polna!

Šel sem — ne brišite si milostna oči, vém, da je mehko vaše srce — šel sem v Esterhazy-klet, ukazal si prinesiti pol litra vina in klobaso.

Najel sem se in napil — in bil sem zopet dobre volje.

Tako, milostna, se je končala moja ljubezen!

M. B—e.

kljivo, in bi se pri sestavljanju njega slovenskega dela (tu v kot postavljenega) moralo paziti vsaj na to, da bi bil pisan v čisti slovenščini, a tu nahajamo mnogo slovničnih napak. R-i.

— (Požar.) V Stražišču je nastal ob 1/10. ogenj zanesen po neprevidnosti pri peki. Pogorela je 1 hiša, skedenj in hlev. Največ je branilo drevje okolo, pa tudi gasilo se je pridno; kajti po večeru je ob 11. dopoldne nevarnost bila pri kraju. Gasilne straže treba!

— (Čuden dogodjaj.) K oštirju Francetu Jeršinu v Gabrovšici, okraja litijskega, je prišel pred kakimi 14 dnevi neznan, okolo 30 leten mož, ki je krčmarju dejal, ko nij mogel družega dne plačati, kar je zapil in zajel, da je spravil pri krčmarici Marjani Magovčevci na Krki svoje reči in tudi nekaj denarja. Jeršin je veroval tujcu, ter je poslal svojo 10letno hčerko, da ga je spremila na Krko, katerej naj bi tujec vročil plačani dolg; hčerki je pa dal soboj tudi še 2 gld., da bi potrebno nakupila. Ali tujec namesto da bi šel naravnost na Krko, je hodil z dekletcem okolo po gostilnah, ona pa je morala zanj plačevati. Očeta je skrbelo, ker hčerke nij bilo toliko časa nazaj domov, šel jo je iskat, in kmalu jo najde s tujcem na Gmajni v krčmi pri Piškurju. Oče je hud, in udari parkrat tujca s toporiščem po hrbtu. Tujec se mu iztrga iz rok, ter zbeži proti Trebnjej Gorici, Jeršin pa ga pusti. Na begu pak se je obnašal oni tujec tako čudno, da so ljudje, ki so ga opazovali, sodili, da je obnorel. Ko je pritekel do reke Krke, skočil je brez pravega uzroka v vodo. Nesrečnika prihiteli ljudje na pomoč nijso mogli rešiti in so potegnili mrtvega iz vode. Kdo da je bil ta človek, nij se moglo določiti, a sodi se, da je bil odpuščen kaznjene Janez Medén iz Topolje, logatskega okraja.

— (Gospod prof. Karel Glaser), iz prvega učitelja na realnem gimnaziju v Ljubnem (Leoben), potem v Ptui, slednjič profesor v Kranju, zaradi nekega zlobnega natolcevanja prestavljen na gimnazij v Weidenau v Šlezijo, je slovenskemu občinstvu znan kot izvrsten lingvist. Da bi se mogel v pripravnajočem jezikoznanstvu na kakšnej nemški univerzi bolje izuriti, prosil je dvakrat ministra Stremayra za odpust, da, celo obljubil je svojimi stroški nadomestnika plačevati, a — minister mu tega nobedenkrat nij dovolil. Da doseže svojo gorečo željo, v sanskritščini se popolnem udomaćiti, je lansko leto porabil počitnice za to, ka je v Berlinu živel in v društvu visokoučenih jezikoslovcev, kakor so profesorji: Weber, Schmidt, Müllenhof, si dobavljal jezikovske znanosti. Letošnje počitnice je šel v Tübingen, kjer učeni sanskritist prof. Roth predava sanskritski jezik do 15. septembra, da vsaj nekoliko pod vodstvom učitelja strokovnjaka globljeje pogleda v skrivnosti staroindijske literature. Tako mora slovenski talent se bojevati, mej tem, ko bebaste kreature lenuhajo po inostranskih univerzah. T.

Poslano.*)

Gospodu Hlavki v Ljubljani!

Nepravična, osobna, nesramna je kritika, ki ste jo izrekli o skladbah pokojnega mojega brata (o „kitici cvetja“) v odborovi seji „Glasbene Matice“ dne 17. t. m. (vide „Slovenski Narod“ št. 164), in katero

*) Za pod tem naslovom priobčene plačane in-serate ne odgovarja uredništvo.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

so odobrili Vaši kimalci — artistični odsekarji. Sloveči glasbeni umetelniki, s katerimi v primeri ste Vi kakor krtina mej piramidami, prave glasbene avtoritete, (kar Vi in dotični odsekarji nijste, zato nam Vaša kritika nij merodajna), navdušeno in pohvalno so se izrekli o mojega brata geniju. Vsi so jedini v tem, da je ranjkemu bil stav skoz in skoz pravilen, in da so njegove melodije krasne in originalne; da so tudi drugi glasovi jako melodiozno in vendar naravno postavljeni; da gledé stava nij bil njemu nobeden skladatelj prav za prav vzor, marveč da je nastopal po večjem samostoino, izviro. Prav zaradi tega sem jaz „Glasbene Matice“ omenil, da Avgustu „popravljati“ ne pustim ničesar. Italian g. Mugnone, ki je tudi videl „kitico cvetja“, je rekel, da Avgust ne sklada v italijanskem duhu; če tedaj ta slavni italijanski skladatelj, ki ima gotovo tanjša ušesa za to, nego li ljubljanski Hlavka, tako se izraža; kako li je mogoče trditi, da so skladbe v „kitici cvetja“ posnetek italijanskih arij? A recimo, kar nam je na sri: Ko bi bil moj brat Kranjec, gotovo bi ne bila kritika Hlavkova toliko pristanska; pa Primorec je v Vaših očeh le nula, ka-li? Sicer o „kitici cvetja“, katero mi čem brže morete poslati, da jo sam izdam, obširnejše izpogovorim; za zdaj naj Vam zadostuje toliko.

V Lokvi (Corgnale), 21. julija 1879.

(333)

Janko Leban, učitelj.

Poslano.

Gospod Jušt!

1. Pokažite, kaj ima čitalnica s „propadom narodnega kandidata“ opraviti? — 2. Dokažite, da sta k propadu narodnega kandidata pripomogla „dva dobro znana agitatorja“! — Na to odgovorite! K čemu Vaše ošabno, širokoustno bahanje v zadnji „Soči“? Kdo Vas je vprašal po tem? Vi bolehati. Vašej boleznij pravi Nemec: „Grössenwahn“! Pustite miroljubive ljudi pri miru, drugače — V Solkanu 21. julija 1879.

Andrejčkov Francevič.

Evropa: Knaus iz Trsta. — **Wagner iz Linca.** — **Demosthiz iz Dunaja.** — **Pri bavarskem dvoru:** Abela iz Dunaja. — **Cadore iz Trsta.** — **Globočnik iz Maribora.** — **Pri avstrijskem cesarju:** Mel-jetke.

21. julija: Marija Gaber, mestna nabožica, 87 let, na katoliški cesti štev. 9, vsled mrtvice. — **Marija Pl. Peretti, c. kr. poštnega vodje vdova, v predkrajnj Kurja vas štev. 17, vsled starosti.** — **20. julija:** Anton Brnjat, delavec, 43 let, vsled bolezni na jetrh. — **21. julija:** Anton Rupnik, krojač, 30 let, vsled jeteke.

Dunajska borza 24. julija.

notni drž. dolg v bankovih	66 gld.	80
notni drž. dolg v srebru	68	25
notni drž. dolg v srebru	78	70
notni drž. dolg v srebru	126	60
notni drž. dolg v srebru	828	75
notni drž. dolg v srebru	272	20 1/2
notni drž. dolg v srebru	115	49
notni drž. dolg v srebru	5	70
notni drž. dolg v srebru	56	

Št. 238.

Poslano.

Čitaje „Slovenski Narod“ dne 22. julija t. l. št. 166, najdel sem v „Poslanem“ Nikolaja Jamnika mej drugimi grdimi obrekovanji in lažmi tudi to, da se je tukajšnji učitelj sam za častnega občana imenoval.

Uradno potrjujem, da je bil naš vrli, za splošni blagor marljivi, v vsakem oziru čisljanja vredni gospod učitelj (preški) dne 16. februarja t. l. v seji občinskega odbora zaradi nj. govih zaslug za šolo in občino od sedemindvajset odbornikov jednoglasno za častnega občana imenovan, in dotična diploma se mu je uradno izročila.

Županstvo v Medvodah,
dne 23. julija 1879.

(332)

Župan: J. Cvajner.

Pisarna (331-1)
dr. Josipa Serneca
odvetnika v Celju,
se je preselila iz Costajeve hiše
v Humerjevo hišo v poštni ulici.

Tržni cene
v Ljubljani 23. julija t. l.
Pšenica hektoliter 6 gld. 83 kr.; — reš 4 gld. 39 kr.; — ječmen 3 gld. 74 kr.; — oves 2 gld. 93 kr.; — ajda 5 gld. 04 kr.; — prosó 4 gld. 39 kr.; — koruza 4 gld. 60 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 20 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; — masla dogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 70 kr.; — peh tršen — gl. 56 kr.; — špeh povojen — gl. 60 kr.; — jajce po 13/4 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine dogram 58 kr.; — telečnine 50 kr.; — svinjsko 62 — — — — — aena 100 kilogramov 1 gld. 60 kr.

Temeljita pomoč
vsem, ki so v želodci ali trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in snazhenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najboljše za to sredstvo je

dr. Roza

življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti ozivi vse prebavljanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko prebavljanje, osobito gnjus do jedi, kislo riganje, napetost, bljevanje, krč v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca s jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote.

Veslopoštovani g. Fragner!

Prosim vas udano, pošljite mi za priloženih 18 mark zopet „dr. Rozov življenski balzam“. Ta balzam je prav posebno sredstvo zoper gnjus do jedi, shujšanje, in ako se ne more spati. Ljudje, nad kojimi so uže obupali zdravniki, postali so po tem „življenskem balzamu“ zdravi in krepki. Prosim za takojšnje priposlanje.

V štovanju vam udani

H. Stolzenberg.

Loos-Heinersdorf poleg Müncheberga 14. avg. 1875.

Svarjenje!

Da se izogne nečimurnim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarn B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rozovega življenskega balzama.

Pravi

dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdeovalca **B. Fragner-ja**, lekarna „k črnemu oru“ v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205-3.

V Ljubljani: G. Piccoli, lekarna; Jos. Svoboda, lekarna. V Novem mestu: Dom. Rizzoli, lekarna. V Kameniku: Jos. Močnik, lekarna.

Vse lekarnе in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama. Isto tam:

Pragska občna domača maz,

gotovo in izkuseno sredstvo za ozdravljenje vsacega prisada, rane in otekline, a 15 in 30 kr. av. v.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gld. a. v. (270-4)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.